

Oponentský posudek na diplomovou práci J. E. Růžkové na téma „Prevence nezaměstnanosti“

Problematika nezaměstnanosti je aktuální téma interdisciplinární povahy s výraznými psychologickými souvislostmi. V psychologické rovině se navíc nabízí několik možných aspektů pohledů na nezaměstnanost, které lze studovat a hledat možnosti praktického využití. Autorka se zaměřila na jeden z možných pohledů, kterým je prevence nezaměstnanosti, spočívající na bázi zdokonalování určité skupiny kompetencí, umožňujících kvalitnější zvládnání životních situací, tedy i ve smyslu úspěšnosti na trhu práce.

Diplomová práce je členěna do dvou částí. První část - nazvaná obecná východiska - obsahuje čtyři kapitoly věnované postavení člověka na trhu práce, důsledkům ztráty zaměstnání, vymezení kompetencí a prevenci nezaměstnanosti. Psychologicky nejobsažnější jsou témata zaměřená na sociální a psychologické důsledky nezaměstnanosti, vymezení kompetencí a specifikace klíčových kompetencí ve vztahu k nezaměstnanosti, individuální a skupinové formy prevence nezaměstnanosti.

Autorka v této části práce dokládá solidní orientaci v dané tematice. V dobře strukturovaných a navazujících kapitolách pojednává relevantní souvislosti nezaměstnanosti. Vhodně využívá odborných pramenů k vymezení a vystižení zásadních aspektů sledovaného fenoménu. Plynule a funkčně adekvátně zvládá interdisciplinární návaznosti (především ekonomické, právní, andragogické a sociologické) a propojenosti zpracovávaného tématu. Text je čtivý, srozumitelný, má dobrou odbornou úroveň.

K této části textu mám následující připomínky:

1. V části 1.2.1 na str. 20 je taxativní vymezení určující, kdo je považován za nezaměstnaného. Následují další taxativní třídění, u kterých také postrádám zdroj tohoto členění. Celý text vyznívá, že vychází z určitého ustanovení, jehož původ však není uveden. Dále se nabízí otázka, za koho je považován člověk, který je bez práce a nenaplnuje uvedené čtyři podmínky pro stanovení nezaměstnanosti – například nehledá aktivně práci nebo (a) nechce pracovat (kategorie příživníků již, doufám, oficiálně neexistuje).
2. Na straně 46, 3. odst. chybí přesnější vymezení dovednosti. V textu je uvedena pouze ilustrace toho, co lze za dovednost považovat.

V empirické části diplomové práce autorka charakterizuje „Program rozvoje klíčových kompetencí“ (východiska, strukturu a organizaci programu), definuje sledované kompetence a vymezuje jejich sledované úrovně, prezentuje škálu pro hodnocení kompetencí. Následuje vymezení cíle provedeného šetření, stanovení hypotézy, postup šetření, prezentace výsledků s komentářem a diskuse.

Vymezení a charakteristiku kompetencí, stejně jako stanovení jejich úrovní považuji za zdárně provedené. Posuzovací škála je dobrým nástrojem pro zjišťování míry kompetence. Nemám výhrady proti způsobu statistického vyhodnocení. Lze také akceptovat interpretaci výsledků a diskusi ke zjištěným skutečnostem.

K této části diplomové práce mám však výhrady, týkající se náročnosti výzkumného projektu. S porozuměním pro obecné problémy existující v souvislosti se zjišťováním efektivity zdokonalování na bázi sociálně psychologického výcviku i pro obtíže spojené se získáváním probandů se projekt provedeného šetření jeví jako velmi „chudý“. Následující úvahy a náměty necht' jsou chápány jako podněty k diskusi v rámci obhajoby:

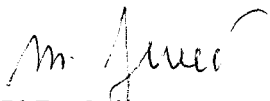
1. Bylo reálné provést vnitřní členění probandů do dvou věkových pásem a sledovat případné odlišnosti? Je zřejmé že členění z hlediska např. vzdělání by bylo problematické.

2. Bylo reálné provést s experimentální skupinou probandů šetření „ex post facto“ formou rozhovoru nebo zaslaného dotazníku s odstupem určité doby, kdy by bylo možno posoudit určité změny v kontextu reálného života?
3. Lze porovnávat sebehodnocení úvodní úrovně kompetencí (při čemž probandi vycházeli z podmínek reálného života) se závěrečným posuzováním, vycházejícím z podmínek výcvikové skupiny? Je známá skutečnost, že změny v chování – zvláště tehdy, kdy se dotýkají zásadních postojů člověka, změny stylu života a hodnotové orientace – jsou po absolvování výcvikových kurzů poměrně nízké při návratu do původních podmínek života.

Upozorňuji, že pozitivně vnímám náhled autorky na šetření, které se objevuje v diskusi i v úvaze o optimálním projektu s využitím assessment centra (doplňuji – i vstupního, nejen výstupního).

Závěrem – diplomandka zvládla samostatné zpracování zvoleného námětu diplomové práce. Pomocí četných odborných pramenů velmi kvalitně zpracovala obecně poznatkovou část práce a úspěšně se vyrovnala i s obtížemi spojenými s interdisciplinární povahou tématu. Empirická část obsahuje dobré vymezení stanovených kompetencí, stanovení jejich úrovně i nástroj sloužící k hodnocení kompetencí. Celkově však projekt šetření posuzuji jako méně náročný. Doporučuji, aby posuzovaná diplomová práce byla předložena k obhajobě.

V Praze dne 7.1.2008

Doc. PhDr. Milan Rymeš, CSc.